

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Навчальний рік 2025/2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Військово-медична підготовка»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Стоматологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні
кафедри медицини катастроф
та військової медицини

Протокол від
“28” серпня 2024 року № 13

Завідувач кафедри
_____ проф. Ю.В.Волкова
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем хірургічного
профілю

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Голова
_____ проф. В.В.Макаров
(підпис) (ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Базалєєв Микола Спиридонович, заступник завідувача кафедри
2. Білуха Вячеслав Анатолійович, викладач
3. Коваленко Олексій Алімпійович, викладач
4. Ярмош Василь Олексійович, викладач

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Базалєєв Микола Спиридонович, заступник завідувача кафедри

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Лікувально-профілактична справа”, “Військово-польова хірургія“, “Організація і управління охороною здоров'я”

Контактний телефон

(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача ms.bazalieiev@knmu.edu.ua

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Сідорук Андрій Олександрович, ст. викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Педіатрія”, “Організація і управління охороною здоров'я”

Контактний телефон

(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача ao.sidoruk@knmu.edu.ua

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Білуха В'ячеслав Анатолійович, викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Провізор», спеціальність “Фармація”, “Організація і управління фармацією”, “Викладач вищої військово-медичної школи”

Контактний телефон

(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача va.bilukha@knmu.edu.ua

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Мирошніченко Олексій Максимович, викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Лікувально-профілактична справа”, “Терапія“, “Організація і управління охороною здоров’я”

Контактний телефон
(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача om.miroshnichenko@knmu.edu.ua

Прізвище, ім’я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Коваленко Олексій Алімпійович, викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Організація і управління охороною здоров’я”

Контактний телефон
(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача oa.kovalenko@knmu.edu.ua

Прізвище, ім’я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Поліщук Віктор Трохимович, викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Організація і управління охороною здоров’я”

Контактний телефон
(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача vt.polishchuk@knmu.edu.ua

Прізвище, ім’я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Ярмош Василь Олексійович, викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Організація і управління охороною здоров’я”

Контактний телефон
(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача vo.yarmosh@knmu.edu.ua

Консультації відповідно до розкладу навчального частини

Очні консультації: за попередньою домовленістю;

Он-лайн консультації: система Moodle, системи Google Meet та ZOOM

згідно з розкладом;

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=19>

Локація: заняття проводяться на кафедрі медицини катастроф та військової медицини вул. Трінклера 12.

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 702-11-77,
knmu.voenkafedra@ukr.net

kaf.1med.medkatastrof@knmu.edu.ua

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Військово-медична підготовка» складений відповідно до Освітньо-професійної програми “Стоматологія” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 “Стоматологія”.

Опис освітнього компоненту (анотація)

Силабус призначено для здобувачів освіти (громадян) вищих медичних закладів освіти України, відповідає вимогам організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та модулями необхідними для засвоєння Програми військової підготовки громадян, затвердженої у Міністерстві оборони України 30.09.2016 р. і адаптовано до вимог Постанови Верховної Ради України від 17.04.2014 р. «Про додаткові заходи для зміцнення обороноздатності України», наказу Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я та Міністерства освіти і науки України від 29.06.2016 р. № 322/631/709 «Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби». Силабус призначено для навчання здобувачів вищої освіти (громадян) на кафедрах медицини катастроф та військової медицини вищих навчальних закладів Міністерства охорони здоров'я України та кафедрах Української військово-медичної академії.

Предметом вивчення освітнього компоненту є організація медичного забезпечення військ, сили і засоби медичної служби (органи управління, військові частини та їх підрозділи, заклади тощо), особовий склад Збройних Сил України здорові, хворі та поранені військовослужбовці, а також умови навколишнього середовища, життєдіяльності та бойової діяльності військ.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення освітнього компоненту “Військово-медична підготовка” здобувачами вищої освіти за спеціальностями «221 Стоматологія» базується:

Пререквізити на вивченні здобувачами вищої освіти освітніх компонентів блоків гуманітарної, соціально-економічної і природничо-наукової підготовки, предметів професійної підготовки навчання та на знаннях з загальновійськової підготовки, загальної тактики розділу «Військова підготовка» «Програми військової підготовки громадян» та інтегрується з цими дисциплінами;

Постреквізити вивчені здобувачами вищої освіти усіх військово-орієнтованих модулів, а саме: воєнно-польової хірургії, воєнно-польової

терапії, військової епідеміології, військової гігієни та модулями Програми військової підготовки: організація медичного забезпечення військ, військової токсикології, радіології і медичного захисту, що передбачає інтеграцію викладання з цими модулями та формування умінь застосовувати знання з організації надання медичної допомоги на догоспітальному етапі в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=19>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти до організації медичного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій. Навчальна програма передбачає поглиблену підготовку здобувачів освіти для роботи у системі охорони здоров'я на різних рівнях управління, в тому числі формуваннях і закладах служби медицини катастроф та медичної служби Цивільної оборони України, відповідну режиму роботи служби (повсякденний, загроза виникнення надзвичайної ситуації, при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації).

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- оволодіння умінням планувати заходи щодо ліквідації забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій;
- вироблення навичок щодо оцінки медико-санітарної обстановки за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу;
- ознайомлення з засобами колективного, індивідуального і медичного захисту;
- засвоєння існуючої системи організації медичного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій;
- засвоєння обсягів надання медичної допомоги в залежності від обсягів медичної допомоги.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичній діяльності, здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність бути критичним і самокритичним, здатність працювати в команді, здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові, предметні):

спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні, спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани, спроможність до організації та проведення лікувально- евакуаційних заходів, спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, спроможність ведення нормативної медичної документації, спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 3 застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 10 проводити діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги

ПРН 11 проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи

ПРН 12 планувати профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб

ПРН 13 проводити лікувально-евакуаційні заходи

ПРН 18 здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я

ПРН 19 здійснювати оцінку санітарно-гігієнічного стану навколишнього середовища з метою визначення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

адаптивність, ситуаційна обізнаність та комунікативні вміння.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин 90	Спеціальність 221 «Стоматологія»	Рік підготовки (курс):	
		2-й	-й
		Семестр	
		4-й	-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних 50 самостійної роботи студента 40	Освітній ступінь: другий (магістерський рівень) ОПП «Стоматологія»	Лекції	
		0 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		50 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	год.
Індивідуальні завдання:0			
год.			
Вид підсумковою контролю: диф. залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

Лекції програмою не передбачені.

2.2.2 Семінарські заняття

Семінарські заняття програмою не передбачені.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	ТЕМА 1. Сучасні види зброї та їх вплив на величину і структуру санітарних втрат.	2	Розповідь-пояснення, презентації,	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
2	ТЕМА 2. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ.	6	Розповідь-пояснення, презентації	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
3	ТЕМА 3. Основи організації санітарно-епідеміологічного забезпечення військ.	2	Розповідь-пояснення, презентації	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
4	ТЕМА 4. Основи організації забезпечення медичним майном.	2	Розповідь-пояснення, презентації	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
5	ТЕМА 5. Медична служба механізованого	8	Розповідь-пояснення, презентації	Поточний контроль: усне

	батальйону.			опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
6	ТЕМА 6. Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціального характеру, їх медико-тактична характеристика. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях.	6	Ситуаційні задачі, розповідь- пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
7	ТЕМА 7. Захист населення за умов надзвичайних ситуацій.	4	Ситуаційні задачі, розповідь- пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
8	ТЕМА 8. Організація санітарно- гігієнічного і протиепідемічного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій.	2	Ситуаційні задачі, розповідь- пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
9	ТЕМА 9. Організація лікувально- евакуаційного	6	Ситуаційні задачі, розповідь- пояснення,	Поточний контроль: усне опитування;

	забезпечення за умов надзвичайних ситуацій.		презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій.	письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
10	ТЕМА 10. Транспортні катастрофи. Надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортній катастрофі.	2	Ситуаційні задачі, розповідь-пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій, використання манекенів.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
11	ТЕМА 11. Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Домедична допомога.	4	Ситуаційні задачі, розповідь-пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій, використання манекенів.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
12	ТЕМА 12. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога.	4	Ситуаційні задачі, розповідь-пояснення, презентації, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій.	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль; реферати.
13	Диференційовани й залік	2		Диференційований залік
	Всього годин	50		

2.2.4. Лабораторні заняття

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	ТЕМА 1. Сучасні види зброї та їх вплив на величину і структуру санітарних втрат.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
2	ТЕМА 2. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
3	ТЕМА 3. Основи організації санітарно-епідеміологічного забезпечення військ.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
4	ТЕМА 4. Основи організації забезпечення медичним майном.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
5	ТЕМА 5. Медична служба механізованого батальйону.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
6	ТЕМА 6. Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціального характеру, їх	6	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.

	медико-тактична характеристика. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях.			
7	ТЕМА 7. Захист населення за умов надзвичайних ситуацій.	4	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
8	ТЕМА 8. Організація санітарно-гігієнічного і протиепідемічного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
9	ТЕМА 9. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій.	8	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
10	ТЕМА 10. Транспортні катастрофи. Надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортній катастрофі.	2	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
11	ТЕМА 11. Види ушкоджень у бойових і	4	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий

	небойових умовах. Домедична допомога.			контроль на практичному занятті.
12	ТЕМА 12. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога.	4	Самостійна робота,	Письмове опитування; тестовий контроль на практичному занятті.
	Всього годин	40		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточний контроль (далі – ПК) проводиться науково-педагогічними працівниками на кожному аудиторному занятті. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти у процесі навчання та забезпечення управління їх навчальною мотивацією. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічними працівниками – для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами освіти – для планування самостійної роботи. За результатами засвоєння кожної теми заняття виставляється оцінка з використанням 4-бальної системи.

Підсумкове заняття (далі – ПЗ) – це заняття, на якому проводиться оцінювання набутих компетентностей після логічно завершеної частини дисципліни, що складається з сукупності навчальних елементів програми дисципліни. ПЗ проводиться на одному із практичних занять, приймається викладачем академічної групи. ПЗ має включати контроль усіх видів підготовки (теоретичної, практичної, самостійної та інших), передбачених програмою навчальної дисципліни. За ПЗ виставляється оцінка, що є однією з оцінок ПК. Якщо в межах ПЗ за практичні заняття є незадовільні оцінки, то викладач зобов'язаний забезпечити здобувачу освіти можливість відповіді на

додаткові питання з теми цих занять з подальшим виставленням оцінки у «Журнал обліку роботи академічної групи» та АСУ.

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття, або середній бал нижче за 3 бали.

Самостійна робота здобувача (СРЗ)

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення дисципліни (або її частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «диференційований залік». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «диференційований залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)», що додається (додаток 1), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Оцінювання дисципліни (далі – ОД) - це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання дисципліни проводиться по закінченні вивчення дисципліни у формі «диференційного заліку».

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «диференційований залік» передбачається що, допуск до ДЗ розраховується у балах ЗНД від 70 до 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та ДЗ і складає від 120 до 200 балів.

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програм навчальних дисциплін та були допущені до складання підсумкового контролю («диференційованого заліку»), але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка **Гх**.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання «диференційованого заліку», у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД кафедра виставляє у відомість відмітку «не допущено» (оцінка **F**).

Здобувачу освіти, який допущений до складання диференційованого заліку, але не з'явився на його складання, кафедра виставляє у відомість відмітку «не з'явився» (оцінка **Fx**). Декан розглядає причину пропуску диференційованого заліку: «поважна» або «неповажна». У разі якщо неявка була «неповажною» декан виставляє відмітку «незадовільно».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Таблиця 1

**Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу
(для освітніх компонентів, що завершуються ДЗ або іспитом)**

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до заліку:

1. Санітарні втрати. Визначення і класифікація.
2. Величина санітарних втрат, фактори, що роблять вплив на їхні розміри.
3. Структура санітарних втрат, їх залежність від зброї, використовуваної супротивником.
4. Лікувально-евакуаційні заходи, поняття і зміст.
5. Сучасна система лікувально-евакуаційних заходів, її сутність і основні принципи.
6. Етап медичної евакуації, визначення поняття, завдання.
7. Етап медичної евакуації, принципова схема розгортання.
8. Етап медичної евакуації, вимоги до його розгортання.
9. Види та обсяг медичної допомоги, визначення понять.
10. Перша медична допомога, зміст заходів.
11. Долікарська (фельдшерська) допомога, зміст заходів.
12. Перша лікарська допомога, зміст невідкладних заходів.
13. Перша лікарська допомога, зміст заходів у повному обсязі.
14. Кваліфікована хірургічна допомога, зміст невідкладних заходів.
15. Кваліфікована терапевтична допомога, зміст невідкладних заходів.
16. Медичне сортування, визначення поняття, мета та види.
17. Медичне сортування поранених і хворих на етапі медичної евакуації, визначення поняття, принципи та вимоги до його проведення.
18. Медична евакуація, визначення поняття, мета та види.
19. Санітарно-транспортні засоби, що використовуються для евакуації поранених та хворих, їхня евакуаційно-транспортна характеристика.

20. Особливості організації і проведення лікувально-евакуаційних заходів при ліквідації наслідків застосування супротивником зброї масового ураження.
21. Значення та місце санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, які проводяться у військових частинах та з'єднаннях Повітряних Сил.
22. Санітарний нагляд за розміщенням, харчуванням, водопостачанням, спеціальним оснащенням, лазнево-пральним обслуговуванням, умовами праці льотного та інженерно-технічного складу та районом базування авіації.
23. Оцінка санітарно-гігієнічного стану авіаційної бригади і району її розміщення.
24. Медичне майно, його класифікація. Комплект медичного майна, визначення поняття і види.
25. Засоби для надання першої медичної допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
26. Засоби для надання долікарської допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
27. Комплекти для надання першої лікарської допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
28. Комплекти для надання кваліфікованої медичної допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
29. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки супротивника і своїх військ.
30. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки місцевості, організації тилу.
31. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки сил і засобів.
32. Загальні висновки з оцінки обстановки, їх зміст.
33. Сучасна система лікувально-евакуаційних заходів, її сутність і основні принципи.
34. Сучасна система лікувально-евакуаційних заходів, її сутність і основні принципи.
35. При аварії на атомній станції.
36. Характеристика зон радіоактивного забруднення при одноразовому і багаторазовому викиді.
37. Норми радіаційної безпеки.
38. Допустимі рівні потужності доз гамма випромінювання різних об'єктів зовнішнього середовища.
39. Оцінка ступеня тяжкості гострої променевої хвороби (ГПХ).
40. Профілактика ураження щитовидної залози при аваріях на АЕС.
41. Принципи попередження радіаційних уражень.

42. Класифікація засобів захисту населення.
43. Засоби індивідуального захисту органів дихання:
 - найпростіші засоби захисту органів дихання, призначення;
 - респіратори, призначення;
44. Фільтруючі протигази, призначення;
45. Ізолюючі протигази, призначення;
46. Призначення і використання гопкалітового патрона.
47. Вплив фільтруючого і ізолюючого протигаза на організм.
48. Захворювань в районі катастрофи.
49. Дані для оцінки санітарно-гігієнічного стану населення і районів його розміщення.
50. Оцінка санітарно-гігієнічного стану в районі катастрофи.
51. Дані для оцінки санітарно-епідемічного стану в районі катастрофи.
52. Оцінка санітарно-епідемічного стану в районі катастрофи.
53. Карантин і обсервація, організація їх в НС.
54. Заходи, що проводяться при карантині і обсервації.
55. Схема проведення загальної екстреної профілактики при невідомому збуднику.
56. Причини і ознаки ран м'яких тканин.
57. Особливості бойових поранень.
58. Причини і ознаки проникаючих і непроникаючих поранень грудної клітини.
59. Пневмоторакс: види, ознаки, медична допомога.
60. Причини і ознаки проникаючих і непроникаючих поранень живота.
61. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота.
62. Накладення пов'язок при наявності чужорідного тіла в рані.
63. Причини і ознаки травм голови, хребта і таза.
64. Техніка накладення пов'язок при пораненнях черепа, очей, вух, нижньої щелепи.
65. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини і ознаки.
66. Абсолютні ознаки переломів.
67. Переведення пораненого (постраждалого) в стабільне положення.
68. Причини і ознаки зовнішньої кровотечі.
69. Поняття про критичні зовнішні кровотечі.
70. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, давлуча пов'язка (ізраїльський бандаж), підняття кінцівки.
71. Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування.
72. Показання і техніка накладання різних видів джгутів і імпровізованих закруток.
73. Показання та правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі.
74. Причини і ознаки внутрішньої кровотечі.
75. Медична допомога при внутрішній кровотечі.

76. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання медичної допомоги.
77. Причини непрохідності дихальних шляхів.
78. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів.
79. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи, введення повітропроводів).
80. Вилучення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.
81. Пристрої для штучної вентиляції легенів. Техніка штучної вентиляції легенів (рот в рот, рот в ніс, рот до лицьової маски).
82. Особливості психопатологічних розладів в екстремальних ситуаціях.
83. Психогенні розлади, що спостерігаються під час і після катастрофи, класифікація та основні клінічні прояви.
84. Основні фактори, що сприяють виникненню і розвитку психогенних розладів.
85. Заходи першої медичної і долікарської допомоги ураженим з психогенними розладами.
86. Критерії синдрологічного сортування постраждалих.
87. Групи уражених з психогеніями, що виділяються при медичному сортуванні.
88. Надання першої лікарської допомоги ураженим з реактивними психозами.

3.3. Контрольні питання

1. Військова медицина, її зміст.
2. Основні завдання медичної служби Збройних Сил та Повітряних Сил України воєнного часу, їх зміст і значення.
3. Санітарні втрати. Визначення і класифікація.
4. Величина санітарних втрат, фактори, що роблять вплив на їхні розміри.
5. Структура санітарних втрат, їх залежність від зброї, використовуваної супротивником.
6. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військових частин і з'єднань Повітряних Сил.
7. Лікувально-евакуаційні заходи, поняття і зміст.
8. Сучасна система лікувально-евакуаційних заходів, її сутність і основні принципи.
9. Етап медичної евакуації, визначення поняття, завдання.
10. Етап медичної евакуації, принципова схема розгортання.
11. Етап медичної евакуації, вимоги до його розгортання.
12. Види та обсяг медичної допомоги, визначення понять.
13. Перша медична допомога, зміст заходів.
14. Долікарська (фельдшерська) допомога, зміст заходів.
15. Перша лікарська допомога, зміст невідкладних заходів.

16. Перша лікарська допомога, зміст заходів у повному обсязі.
17. Кваліфікована хірургічна допомога, зміст невідкладних заходів.
18. Кваліфікована терапевтична допомога, зміст невідкладних заходів.
19. Медичне сортування, визначення поняття, мета та види.
20. Медичне сортування поранених і хворих на етапі медичної евакуації, визначення поняття, принципи та вимоги до його проведення.
21. Медична евакуація, визначення поняття, мета та види.
22. Санітарно-транспортні засоби, що використовуються для евакуації поранених та хворих, їхня евакуаційно-транспортна характеристика.
23. Особливості організації і проведення лікувально-евакуаційного заходів при ліквідації наслідків застосування супротивником зброї масового ураження.
24. Значення та місце санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, які проводяться у військових частинах та з'єднаннях Повітряних Сил.
25. Санітарний нагляд за розміщенням, харчуванням, водопостачанням, спеціальним оснащенням, лазнево-пральним обслуговуванням, умовами праці льотного та інженерно-технічного складу та районом базування авіації.
26. Оцінка санітарно-гігієнічного стану авіаційної бригади і району її розміщення.
27. Протиепідемічні заходи, що проводяться у військових частинах та з'єднаннях Повітряних Сил, визначення поняття і зміст.
28. Медичне майно, його класифікація. Комплект медичного майна, визначення поняття і види.
29. Засоби для надання першої медичної допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
30. Засоби для надання долікарської допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
31. Комплекти для надання першої лікарської допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
32. Комплекти для надання кваліфікованої медичної допомоги, їхня медико-тактична характеристика.
33. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки супротивника і своїх військ.
34. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки місцевості, організації тилу.
35. Оцінка обстановки по елементах. Порядок оцінки сил і засобів.
36. Загальні висновки з оцінки обстановки, їх зміст.
37. Основні поняття і визначення:

38. надзвичайна ситуація;
39. надзвичайна ситуація в інтересах охорони здоров'я;
40. аварія;
41. катастрофа;
42. стихійне лихо;
43. масові втрати серед населення;
44. медико - тактична характеристика катастрофи;
45. епідемія;
46. епізоотія;
47. епіфітотія;
48. Класифікація надзвичайних ситуацій за:
49. походженням;
50. числу уражених;
51. масштабом поширення.
52. Класифікація транспортних катастроф за:
53. кількістю постраждалих;
54. санітарно-гігієнічними та екологічними наслідками;
55. Медико - тактична характеристика землетрусів:
56. характеристика санітарних втрат при землетрусах;
57. рятувальні роботи;
58. інші невідкладні роботи;
59. Медико - тактична характеристика пожеж:
60. основні уражаючі фактори пожеж;
61. характеристика санітарних втрат під час пожеж;
62. Медико - тактична характеристики повеней:
63. первинні та вторинні наслідки повеней.
64. характеристика зон затоплення;
65. рятувальні роботи при повенях;
66. характеристика санітарних втрат під час повені.
67. Одиниці вимірювання іонізуючого випромінювання.
68. Класифікація аварій на АЕС:
69. за характером аварійного викиду;
70. на кордоні розповсюдження радіонуклідів;
71. Особливості забруднення зовнішнього середовища радіонуклідами при аварії на атомній станції.
72. Характеристика зон радіоактивного забруднення при одноразовому і багаторазовому викиді.
73. Норми радіаційної безпеки.
74. Допустимі рівні потужності доз гамма випромінювання різних об'єктів зовнішнього середовища.
75. Оцінка ступеня тяжкості гострої променевої хвороби (ГПХ).
76. Профілактика ураження щитовидної залози при аваріях на АЕС.
77. Принципи попередження радіаційних уражень.
78. Класифікація засобів захисту населення.
79. Засоби індивідуального захисту органів дихання:

80. найпростіші засоби захисту органів дихання, призначення;
81. респіратори, призначення;
82. фільтруючі протигази, призначення;
83. ізолюючі протигази, призначення;
84. Призначення і використання гопкалітового патрона.
85. Вплив фільтруючого і ізолюючого протигаза на організм.
86. Засоби індивідуального захисту шкіри:
87. найпростіші засоби захисту шкіри, призначення;
88. фільтруючі засоби захисту шкіри, призначення;
89. ізолюючі засоби захисту шкіри, призначення, час захисту від отруйних речовин;
90. допустимі терміни роботи в захисному одязі ізолюючого типу;
91. Вплив захисного одягу ізолюючого типу на організм.
92. Спеціальна обробка:
93. дезактивація;
94. дегазація;
95. дезінфекція;
96. Повна і часткова санітарна обробка, їх характеристика.
97. Санітарна обробка при забрудненні радіоактивними речовинами і порядок її проведення.
98. Санітарна обробка при забрудненні отруйними речовинами (СДОР) і порядок її проведення.
99. Основні фактори, що впливають на виникнення і поширення інфекційних захворювань в районі катастрофи.
100. Дані для оцінки санітарно-гігієнічного стану населення і районів його розміщення.
101. Оцінка санітарно-гігієнічного стану в районі катастрофи.
102. Дані для оцінки санітарно-епідемічного стану в районі катастрофи.
103. Оцінка санітарно-епідемічного стану в районі катастрофи.
104. Карантин і обсервація, організація їх в НС.
105. Заходи, що проводяться при карантині і обсервації.
106. Схема проведення загальної екстреної профілактики при невідомому збуднику.
107. Причини і ознаки ран м'яких тканин.
108. Особливості бойових поранень.
109. Причини і ознаки проникаючих і непроникаючих поранень грудної клітини.
110. Пневмоторакс: види, ознаки, медична допомога.
111. Причини і ознаки проникаючих і непроникаючих поранень живота.
112. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота.
113. Накладання пов'язок при наявності чужорідного тіла в рані.
114. Причини і ознаки травм голови, хребта і таза.

115. Техніка накладення пов'язок при пораненнях черепа, очей, вух, нижньої щелепи.
116. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини і ознаки.
117. Абсолютні ознаки переломів.
118. Переведення пораненого (постраждалого) в стабільне положення.
119. Причини і ознаки зовнішньої кровотечі.
120. Поняття про критичні зовнішні кровотечі.
121. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, давлуча пов'язка (ізраїльський бандаж), підняття кінцівки.
122. Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування.
123. Показання і техніка накладання різних видів джгутів і імпровізованих закруток.
124. Показання та правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі.
125. Причини і ознаки внутрішньої кровотечі.
126. Медична допомога при внутрішній кровотечі.
127. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання медичної допомоги.
128. Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів.
129. Причини непрохідності дихальних шляхів.
130. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів.
131. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи, введення повітропроводів).
132. Вилучення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.
133. Пристрої для штучної вентиляції легенів. Техніка штучної вентиляції легенів (рот в рот, рот в ніс, рот до лицьової маски).
134. Особливості психопатологічних розладів в екстремальних ситуаціях.
135. Психогенні розлади, що спостерігаються під час і після катастрофи, класифікація та основні клінічні прояви.
136. Основні фактори, що сприяють виникненню і розвитку психогенних розладів.
137. Динаміка психофізіологічного стану потерпілих.
138. Організація надання медичної допомоги при психогеніях.
139. Заходи першої медичної і долікарської допомоги ураженим з психогенними розладами.
140. Критерії синдромологічного сортування постраждалих.
141. Групи уражених з психогеніями, що виділяються при медичному сортуванні.
142. Надання першої лікарської допомоги ураженим з реактивними психозами.

143. Надання першої лікарської допомоги ураженим з реакціями невротичного рівня.
144. Евакуація постраждалих з психогеніями в лікувальні установи.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Індивідуальні завдання програмою не передбачені.

3.5. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні освітніх компотнентів, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації.

Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять

- дозволяється:
 - залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
 - пити безалкогольні напої;
 - фотографувати слайди презентацій;
 - брати активну участь у ході заняття).
- заборонено:
 - їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
 - палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
 - нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
 - грати в азартні ігри;
 - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
 - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Стандарт підготовки І–СТ –3 (видання 2): Підготовка військовослужбовців з тактичної медицини. – К.: «МП Леся», 2015.-148 с.

2. Стандарт підготовки фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї) (видання 1). – К.: «МП Леся», 2015. –416 с.
3. Рум'янцев Ю.В. Психіатрія особливого періоду: Навчальний посібник / 2-е вид., перероб і доп. – К.: «МП Леся», 2015.–228с.
4. Стандарт підготовки І – СТ – 4: Індивідуальна підготовка військовослужбовців з психологічної підготовки. –К.: «МП Леся» 2015. –29 с.
5. М.А. Андрейчин, О.Д. Крушельницький, В.С. Копча, І.В. Огороднійчук Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій підручник за редакцією членкориспондента НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки України, професора М.А. Андрейчина. – Тернопіль ТДМУ «Укрмедкнига» 2015р. 320 с.
6. Військово-медична підготовка : підручник для студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів України I-IV рівнів акредитації / М. І. Бадюк [та ін.]; за ред. Бадюка М.І. ; Укр. військ.-мед. акад. МО України. - 2-ге вид., допов. - Київ : МП Леся , 2016. - 481 с.

Допоміжна

1. Основи організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій / Під ред. В.В. Дурдинця і В.О. Волошина. – Київ: Медекол. – 1999. – 202 с.
2. Медичні сили і заклади державної служби медицини катастроф. Методичні рекомендації / Під ред. В.О. Волошина. – Київ, 1998. – 39 с.
3. Медичне постачання формувань і закладів Державної служби медицини катастроф. Методичні рекомендації. – Київ, 1999. – 162 с.
4. Планування медико-санітарного забезпечення населення адміністративної території при надзвичайних ситуаціях. Методичні рекомендації / Під ред. В.О. Волошина. – Київ, 2000. – 102 с.
5. Москаленко В.Ф., Волошин В.О., Рогач І.М. Організація лікувально-профілактичних та санітарно-протиепідемічних заходів при ліквідації наслідків повеней. – Ужгород, 2001. – 92 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=19>

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.

3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>.
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
10. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.
<http://www.bioethics.net>
11. Офіційний Web-сайт Національний медичний університет імені О.О.Богомольця <http://www.nmu.edu.ua/kaf59.php>
12. Освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця <http://eduport.nmu.edu.ua/>
Електронні інформаційні ресурси кафедри: <http://goo.gl/enEezy>